

นักวิชาการโพสต์ขอเสนอ 3 ข้อ สำหรับช่วงเลื่อนเปิดเทอม 11 วัน

นำเสนอเมื่อ : 10 พ.ค. 2564

เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2564 ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถพล อนันตวรสกุล อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้โพสต์ข้อความผ่านเฟซบุ๊ก Athapol Anunthavorasakul ถึงนางสาวตรีสุข เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับประเด็นการประชาสัมพันธ์ และกำหนดการในโปรแกรมอบรมครูทั่วประเทศ โดยได้มีข้อเสนอ 3 ข้อสำหรับช่วงเลื่อนเปิดเทอม 11 วัน ต่อ รว.ศธ.เพื่อพิจารณา ดังนี้

เรียน รว.ศธ.(คุณตรีสุข เทียนทอง) ตรีสุข เทียนทอง

ผมได้เห็นโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ และเห็นกำหนดการในโปรแกรมอบรมครูทั่วประเทศที่ส่งต่อกันในไลน์อย่างกว้างขวางแล้ว เกิดข้อสงสัยอย่างยิ่งเกี่ยวกับการคัดเลือกวิทยากรโดยระดมครูจากสถาบันกวตวิชา และเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมจากสถาบันเอกชนที่ขายคอร์สพัฒนาครูเป็นหลัก มาอบรมครูในระบบ เท่าที่ผมศึกษาจากนโยบายพัฒนาครูในหลายประเทศ ตลอดสองทศวรรษที่ผ่านมา ยังไม่พบว่ามีประเทศใดในโลกดำเนินการด้วยแนวทางนี้ะครับ

ธรรมชาติของงานที่ตีเวเตอร์ทำกับครูเต็มเวลาใน รร.ทำ ต่างกันมาก การดึงพวกเขาเข้ามาไม่ใช่ความผิดพวกเขาเลย แต่มันสะท้อนว่าการกำหนดนโยบายยังขาดความเข้าใจเรื่องการศึกษา และไม่ได้กำหนดนโยบายบนฐานปรัชญาการศึกษาที่พัฒนาการนิยม ปฏิรูปนิยม และมนุษยนิยมใหม่ อันเป็นหัวใจของการศึกษาระแสหลักที่มีคุณภาพทั่วโลก รวมทั้งระบุอยู่ใน พรบ.การศึกษาฉบับปัจจุบัน กิจกรรมตามนโยบายนี้สะท้อนชุดความคิดที่ยังติดอยู่ในโลกของการศึกษา 100 ปีที่แล้ว ที่คิดว่าต้องหาวิธีถ่ายทอด อธิบาย วิเคราะห์ให้ฟัง มองงานสอนเป็นงานเชิงเทคนิควิธีการมากกว่าการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความรู้ว่าด้วยการพัฒนาครูประจำการ (In-service Teacher Development) ในระดับนานาชาติ.เน้นการสร้างเสริมพลังของชุมชนเรียนรู้ของครู (TLC : Teacher Learning Community) วิชาการสืบสอบ (Inquiry) การวิจัยชั้นเรียน (Classroom Research) การศึกษาบทเรียน (Lesson Study) ทำให้ครูเป็นนักปฏิบัติที่ชำนาญขึ้นจากการไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflective Practitioner) และทำให้โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC: School as Learning Community) ที่มีชีวิตชีวาสำหรับทุกคน

การอบรมแบบฟังอย่างเดียวให้ Input แบบนี้หลายประเทศยกเลิกไปนานแล้ว ใช้เฉพาะวาระรับฟังนโยบายบางอย่างที่สำคัญมาก ๆ หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องระดับนานาชาติมาคุย

ในลิสต์รายชื่อวิทยากรที่มี ผมเชื่อว่าสำหรับครูไทยที่เก่ง ๆ ใฝ่รู้ รักดี ก้าวข้ามกำแพงภาษาพอได้ เห็นเข้าคงสายหัว พวกเขาหาฟังประชุมออนไลน์นานาชาติที่มีวิทยากรดัง ๆ ระดับเอเชีย-แปซิฟิก ระดับโลก ได้ด้วย Free Webinar หรือเรียนผ่าน Mocc และ Coursera ได้มากมาย ทั้งในและต่างประเทศ มาลัดกั๊กใหญ่แล้วนะครับ

ยิ่งไปกว่านั้นครูเก่ง ๆ ของเราเป็นวิทยากรอบรมระดับประเทศกันหลายคน พวกเขาจะทำหน้าที่นี้ในการสื่อสาร แชรประสบการณ์จากห้องเรียนจริง ๆ สร้างแรงบันดาลใจ และพูดจาภาษาห้องเรียนเช่นเดียวกับเพื่อนครูได้มากกว่า

ปรากฏการณ์นี้ยังสะท้อนเรื่องใหญ่ที่สำคัญในการพัฒนาครู นั่นคือการขาดการเชื่อมต่อยึดโยง

(Alignment) กับสถาบันเตรียมครูพัฒนาครูอย่างคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นปัญหาทั้ง 2 ผัง

กล่าวคือ ศธ.ก็มองไม่เห็นคุณค่า ไม่ศรัทธาเชื่อมั่น มองไม่เห็นทั้งความพร้อมที่มีอยู่ (Availability) และการเปิดให้สาธารณะเข้าถึงได้ (Accessibility) จากสถาบันครุศึกษา ในระดับสถาบันนั้นครับ ไม่ใช่ว่าเชื่อเชิญเจาะจงตัวเป็นราย ๆ ไป

ในอีกมุมหนึ่ง สถาบันครุศึกษาเหล่านี้ก็ทำตัวห่างเหิน ไม่แสดงภาวะผู้นำทางการศึกษา ไม่กระตือรือร้นมากพอที่จะร่วมรับผิดชอบกับสถานการณ์ปัญหาทางการศึกษา ลอยตัวจากความล้มเหลวของระบบ มาอย่างยืดยาวนาน พูดภาษาชาวบ้าน คือ ผู้กำหนดนโยบายเขามองไม่เห็นหัวพวกท่าน เพราะพวกท่านไม่เคยอยู่ให้เห็นหัว

พอจะเห็นบางคน บางกลุ่ม ในบางสถาบัน ที่พยายามจัดกิจกรรม โปรแกรมพัฒนาครูอยู่พอสมควร แต่ก็เป็นการดิ้นรนพยายามด้วยความมีกำลังใจจะร่วมรับผิดชอบระดับบุคคลและกลุ่ม โดยขาดแรงส่งจากกลไกเชิงสถาบันที่เป็นกลุ่มเป็นก้อน (เรายังมีสภาคณบดีครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ฯ และที่ประชุมคณบดีครุศาสตร์ฯ กลุ่ม 16+1 และกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ อยู่ นะครับ)

แม้ศธ. จะไม่ได้มีอำนาจโดยตรงในการสั่งการ และริบตบทาบทานที่ให้คณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ แต่เป็นหลักการพื้นฐานที่ ศธ. หรือ MOE. ทั่วโลก ต้องทำ คือ ทำงานรวมกันอย่างไรใกล้ชิดกับสถาบันเตรียมครูพัฒนาครู อย่างคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์

ถ้าพวกเขามองไม่เห็นบทบาทหน้าที่นี้ ท่านก็ต้องหารือกับ กระทรวง อว. ให้จัดแพลตฟอร์มหารือกัน

เปรียบเทียบโดยง่าย กำลังเจอโจทย์ยากทางการแพทย์ เช่น โควิดระบาด ไม่มีประเทศใดจะกะเกณฑ์หมอพยาบาล มาบังคับบรรยายจากนักเทคนิคการแพทย์ หรือตัวแทนจำหน่ายยา ซึ่งทำหน้าที่ในฟังก์ชันอื่น มาอธิบายแนะนำ 'เครื่องมือ' และ 'สินค้า' แต่เขาจะสนับสนุนให้ระบบผู้ให้คำปรึกษา (Consultation) ระหว่างหมอและพยาบาลด้วยกันเข้มแข็ง ฟีดข้อมูลจากงานวิจัยและข้อมูลที่อัปเดตที่สุดให้คนทำงานภาคสนาม

ผมหาได้กล่าวโทษ หรือดูแคลนวิทยากรทุกท่านในลิสต์ พวกเขาแค่ถูกเชิญ และเป็นการเลือกกำหนดโจทย์ที่ผิดจากผู้กำหนดนโยบาย

ผมเข้าใจว่า ท่าน รมว. ในฐานะผู้มาใหม่ของวงการย่อมถูกห้อมล้อม ให้คำแนะนำและมีคนพยายามขอเขาพบจำนวนมากจากสารพัดบริษัทเอกชนที่ประกอบธุรกิจการศึกษา และพร้อมเสนอความช่วยเหลือด้วยความหวังดีหวังใย

น่าสนใจที่เราเปลี่ยนรัฐมนตรีมาไม่รู้กี่คน แต่ปัญหาเหล่านี้ยังคงอยู่ เครือข่ายระหว่างเทคโนแครต ข้าราชการระดับสูง และหน่วยธุรกิจเหล่านี้ น่าจะแข็งแกร่งเป็นกำแพงเหล็กที่ท่านคงต้องพยายามหาทางเจาะช่องรับฟังสื่อสารกับครูจริง ๆ ที่เป็นคนทำงานที่หนานางนใหม่มากขึ้น

ฟังเสียงครู เสียงเด็ก ๆ ที่เป็นผู้เรียนให้มากที่สุด ทำความเข้าใจกลไกเชิงระบบ จัดทีมศึกษาข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดีจากต่างประเทศ แล้วกำหนดแผนการทำงานที่เป็นประโยชน์ บนหลักวิชา ความรู้ และงานวิจัย

ผมมีข้อเสนอ 3 ข้อสำหรับช่วงเดือนเปิดเทอม 11 วัน

1. สนับสนุนให้ทุก รร. มีการจัดการประชุมออนไลน์อยู่ดบทเรียนการทำงานในรอบปีที่ผ่านมา ครูทุกคนได้มีประสบการณ์ตรงและลงมือแก้ปัญหาหมาหมดแล้ว ทั้ง Online (เลือกเวลา/ประสานเวลา) - On Air - On Screen - On Hand - On Site. รวมทั้ง Hybrid

ไม่มีดีวีเตอร์หรือนักวิชาการเจอบริบทการสอนการทำงานแบบเดียวกับคุณครูในช่วง พ.ศ.-ก.ศ.63 และ ๕.ศ.63 -ม.ศ.64 ที่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนทั้ง 5 ช่องทางนี้ผสมกัน

คุณครูท่านนั้นที่เคยล้มเหลว เรียนรู้ หลายคนปรับตัว จนเกิดแนวปฏิบัติที่ดี สามารถแลกเปลี่ยน

ให้คำแนะนำเพื่อนครูรวม รร.ได้

การรับมือสถานการณ์นี้ เราเรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนครู รร.อื่น ผู้สอนในบริบทอื่นได้ แต่เรื่องสำคัญ คือการแลกเปลี่ยนกันเองกับครูที่ดูแลนักเรียนในบริบทเดียวกัน วิธีที่ใช้ได้กับ รร.ขนาดกลางระดับชุมชนเมือง ไม่อาจใช้ได้กับ รร.ในพื้นที่ห่างไกล หรือกระทั่ง รร.ใหญ่ในเมือง

และต่อให้ขนาดใกล้เคียงกัน รร.ในบริบทเด็กหลากหลายชาติพันธุ์ เด็กในบริบทวัฒนธรรมเฉพาะ และเด็กที่มีพื้นเพสถานะ ความพร้อมสนับสนุนของครอบครัวก็ไม่อาจเหมือนกัน

ให้เวลาคุณครูได้คุยหารือ ได้พัก ได้เตรียมตัวสอนเกิดครึบ ดีกว่าบังคับให้เปิดหน้าจอเช็คชื่ออบรมออนไลน์กับใครก็ไม่รู้ ที่ไม่ได้เข้าใจปัญหาเฉพาะหน้าที่ครูกำลังต้องเผชิญ แล้วก็ต้องแอบปิดกล้องนั่งประชุมเตรียมสอนกันไป

และฝากโจทย์ให้คุณครูขบคิดวิธีการทำความเข้าใจจักสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับ นร. ในการสอนทางไกลตั้งแต่สัปดาห์แรกของเทอม

2. ให้เด็ก ๆ ได้พัก ได้เล่นสนุกตามใจบ้างเกิดครึบในช่วง 11 วันที่เลื่อนเปิดเทอม เด็ก ๆ ลามาเต็มทีกับการเรียนปนไปบนมาระหว่างออนไลน์/ออฟไลน์ หลายคนเครียด เบื่อ เหนื่อยล้า หหมดแรงจูงใจไปแล้ว รวมทั้งอีกไม่น้อยที่ซึมซับรับรู้ความเครียดทางเศรษฐกิจ สังคม และความหวุ่นกลัวการติดเชื้อมาร่วมกับผู้ใหญ่

ให้เขาได้เล่น ได้เป็นเด็ก มีเวลาว่างสั้น ๆ สัก 11 วัน ถ้าท่านเกรงว่าจะสูญเปล่า แนะนำให้ รร.ประสานงานกับเด็กล่วงหน้าว่าไม่มีงาน ไม่มีภาระงาน ให้เล่นเต็มที่ แต่ฝากให้เขียนสั้น ๆ หรือวาดอะไร เตรียมมาเล่าให้เพื่อนและครูฟังในวันแรกที่เปิดเทอมว่า '11 วันที่ได้มีเวลาว่าง ฉันทำอะไร'

3. หารือด้วยกับ อว. และเครือข่ายสถาบันครุศึกษา เชิญชวนผู้นำองค์กรของกลุ่มมหาวิทยาลัยที่มีคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ หารือ ร่วมกันแบ่งพื้นที่ดูแลสนับสนุนงานคุณครูในช่วงภาคการศึกษาต้น ไม่มีงบประมาณก็น่าจะไม่ใช้ปัญหาใหญ่ ทุกสถาบันภายใต้มหาวิทยาลัยถูกกำกับด้วยตัวชี้วัดต้องให้บริการวิชาการอยู่แล้ว ทำเป็นออนไลน์แพลตฟอร์ม ให้เรียนรู้นับสนับสนุนยึดโยงกันระหว่างโรงเรียนและมหาวิทยาลัย

เริ่มจากมหาวิทยาลัยไหนที่ส่งนิสิตนักศึกษาลงฝึกสอน ต้องร่วมสนับสนุนงาน รร.นั้น และ รร.ใดที่ไม่ใช่พื้นที่ฝึกงานของนิสิตนักศึกษา ก็ควรจัดโซนพื้นที่ ระดมพลังช่วยสนับสนุนกัน

ทั้งหมดนี้คือข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่อยากนำเรียนฝากไว้เพื่อพิจารณาใคร่ครวญอย่างถ่วงถ่วงรอบคอบ

ด้วยความเคารพ

อรรถพล อนันตวรสกุล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

.....

หากข้อความนี้เป็นประโยชน์ ฝากคุณครู นิสิตนักศึกษาครู นักการศึกษา นักวิชาการ สื่อมวลชน และทุกท่านช่วยแชร์เพื่อส่งไปถึงท่านรัฐมนตรีและคณะทำงานด้วยครับ

ขอบคุณที่มาจาก [เฟซบุ๊ก Athapol Anunthavorasakul](#)

เรียน ร.ม.ว.ศ. (คุณตรีณัฐ เทียนทอง) ตรีณัฐ เทียนทอง
ผมได้เห็นโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์...

โพสต์โดย [Athapol Anunthavorasakul](#) เมื่อ [วันอาทิตย์ที่ 9 พฤษภาคม 2021](#)